ДЕВ'ЯТЬ ПОЕМ

МИХАЙЛО СЕМЕНКО

//В-ВО „СЯЙВО“ КИЇВ//

Т-во „ЧАС“ у Києві
Книгозбірня
Бібліотека

МИХАЙЛО СЕМЕНКО

ДЕВ'ЯТЬ

ПОЕМ

(1918)

//В-ВО
„СЯЙВО"
КИЇВ//

Т-во „ЧАС" у Київі
КНИГОСБІРНЯ
Ч. 42

БІБЛІОТЕКА
Українського Наукового Інституту
книгознавства

1 0 0 0
ПРИМІРНИКІВ
1 9 1 8

ДРУКАРНЯ „ПОЛЬСЬКИЙ ДРУКАРЬ“
У КИЇВІ, В. ВОЛОДИМИРСЬКА № 34.

I.

Незнані гуркоти найновіших патентів
нечуті цокотіння металів міцних
виблискуючої міди сліпучі плями
горді будови залізних архитектів
вся моя душа повна змагання
вся сила мого розуму горить у поривах
в прагненнях піниться моя кров
відчути промінь винайденого сонця.

Зір мій опереджує експрес
вильно вигинаючийся між камінних схилів
що ховають в собі скарби майбутньої реалізації
через долини перерізані удосконаленими каналами
повз череди вихованого скоту
до блакитних хвиль де кінчається дикий граніт
де починається горда блакить океану
переможена мікроскопичним рухом атомів
подолана безмежним кабелем що таїться на дні.

Зір мій опереджує електричний ток
моя безсонність переборює в мені звіря
моє натхненнє увільняє мене від аморфности
моя геніяльність зруйновує спокій обставин
я почуваю себе без меж
я почуваю себе над-расовим
і над-культурним
я змагаюсь з безсиллєм погасаючих атавіз,
я становлюся майбутнім і сильним
шуми незнані міняться бетоновою музикою
і встає залізна людина
осліплюючим силуетом
на фоні матерії нею подоланої.

З його очей струїть електрична воля
що ховає в собі надзвичайні прикмети
гори падають під її напруженнєм
час і простір зливаються в ірреальність
закони природи підпадають впливу
утворюється великий сінтез об'єктивности й его-центризму
апогеї заходу й сходу зливаються в жагучий скок
в інтуітивнім єднанні
збіглись в неминучій точці
natura naturata і natura naturans.

„La futurition“.
Poème philosophique.

II.

Нічно. Плямить лихтарна рама.
Ліжко біліє, бо я не сплю.
Стихла, промчавшись, улична драма.
У-лю-лю.

В засипаючу думку
Іскри гірляндних слів.
Я хочу, щоб мені приснилась Гренландія
В бріллянтах безкошмарних снів.

Друзі мої, закрийте енціклопедії й фоліанти!
Друзі мої, з екстазним захватом—уперед!
Хай каскадно блакитяться веранди
І опурпурить всесвіт бред.

Хто скрикнув:—лячно!—?
Скажи матері, що ти не справдив надій.
Бо в її душі стало мрячно
І—призирний—ти отримаєш сміх—мій.

Несвідомими нитками
Перетягнувся світ.
Енергія—електричними струмками—
Завладала морем—
І згинуть кволі, згинуть комічні, згинуть хорі
В роспаді невикористаних літ.

Я запалив електрику—
Друзі мої, ніччю—се для вас.
Я до болота й спання не звикну—
Я не можу, не можу спать.

Т-во "ЧАС" у Київі КНИГОСБІРНЯ № 42

Хто засвітив у млі непевній
Смолоскип блискучий, смолоскип з-над стін?
Щоб освітлить дорогу мрії марній,
Щоб освітлить красу руїн?

Збігайтесь, збігайтесь, тітани-велетні,
Таємними силуетами з усіх сторін.
Бо я засвітив електрику.
Бо я задзвонив у дзвін.

Не бійтесь вістників,
Не оглядайтесь, не повертайтесь назад.
На кладовищах, в квітах запоезених смітників,
Вигинається містичний гад.

Я люблю, я люблю бульварні погляди,
Я не подам несміливим руки.
Хто умірає від позиченого голоду?
Хто благає неймовірно:—кинь!—?

Перейди, перейди роздратовану улицю.
Просто в вічі божевільному глянь.
Хай твій мозок і увага напружаться,
А ти розсмійся і стань.

І коли стане непривітно і холодно —
Зайди у мійський сад.
Друзі мої, не бійтесь вістників!
Друзі мої, не повертайтесь назад!

І хто злякається несподіваного крику —
Той оганьбив істнуваннєм величній час.
Друзі мої, я встав і засвітив електрику —
Друзі мої, ніччю — се для вас!

„Поема Відваги“.
Eléctrique.

III.

Гуркіт проноситься вихрами беззразковими.
З неба розтинається залізний ланцюг.
Псіхольогії всміхаються душами непривітно-ласкавими.
Фізіономії бліднуть і обіцяють: — чекайте вранці! —

Бульвар зодягся у чорний смокінг
Каштани шепочуть нервозно-вакханно.
З вікна віолінить зашторений Сіндінг.
Візник позіхає на розі натхненно.

Блимають іскорки. Зосередковують увагу плакати.
По плитам вздовшать користуючись порожнечою
велосіпедісти.
Мікроскопично еолять по улиці спірохети.
Бульдог біля дверей кондітерської кашляв од злости.

Пройшла проститутка, кокетуючи сміливим строєм.
Зупинила свій розрахований погляд на дзеркальній вітрині.
Фіолєтовий паук, заплутавшись на стовбі між дротом,
пудрить тротуар і матово гріє.
Вивалилась компанія в котелках, що зоставила свою
задоволеність на екрані.

Помірковано огороносившись, сів у карету директор
департаменту.
Провінціальний поет скрикнув по-серед улиці.
Він необережно попав під автомобіль, голова йому була
проламлена
І якась дама-очевидиця розповідала між публікою: він
задививсь на місяць.

Панночка-спеціалістка, в коротенькій сукні, йшла на
лєкцію музики
І задивилась на афішу — був оповіщений klavier-abend
Скрябіна в залі консерваторії.
Висока й стрійна, красуня за проводом пана в червоній
жилєтці поспішала до скетінг-рінку.
В кареті червоної допомоги помчали в лазарет епілєптичну
істерію.

Перед фонтаном, в заснувшому скверику, самотно ворушив
заломленими губами маніяк.
Публіка з садів і електричних театрів розходилась по
каварнях.
Садіст на темнім розі, перестрінувши солодку мрію,
притулив енергійно до жіночої спини свій стек.
Маленький цуцик зупинивсь отриножено біля загороженого
корня.

Верлен сидів очезпідбровено за мармуровим столиком,
Спостерігаючи силуетні рухотіни за вікном отемреним.
В телефонній будочці панна інтимно-випадково розмовляла
з Семенком.
Електрика освітлювала дзеркальну залю обезпаморочено.

Все місто, зосередкове шматками, брало ноти, повторюючись
без кінця з-за такту.
Слова і вигуки втеряли рими, мелодії випадковані позбулись
знакомих ритмів.
Душі злились в заплутану драматичну коректу.
І всі зітхали, простягали окишенені руки й мовчали: — ми
напередодні! —.

„Intérieur“.
Poème objectif.

IV.

Шоколадний вечір. Купи нерухомих каштанів.
Елястична упругість виблискуючих шин.
Улиця виглядає напів-святково. Пробігають алюмінієві лані.
Рух збивається з ритму обганяльністями машин.

Електричні одвертости закликають інтимно-шантанно.
Широким жестом промайнув елегантний уклін.
Таємно-безшумно доторкуються фалдів матові панни.
Кождий квартал бризкав тисячами ріжнородних рисок і мін.

З самотної улиці повертає блискучий трамвай.
Юрба спостерігає на розі випадкову драму.
Хтось кричав, заплутуючись, — не займай,
Хтось волік через дорогу непритомну даму.

І раптово знявся шум. І налєтіли автомобілі.
Улицю перегородив всеростучий скандал.
Задзвеніли вагони. Сурми безпорадно зареготали.
Все перемішалось на рухливий квартал.

Здавалось, що впадуть зараз будинки знову.
І улицю вкриє бризками скляних вітрін.
Огні зіллються в моторошну зоряну зливу.
І наваляться трупи на рельси — з усіх сторін.

Візники зупиняють коней. Крешуть камінь копита.
Трамваї з'єднуються — до вагона вагон.
Міниться світло. Улиця бензінодимом оповита.
Життя зійшло з глузду, ніби на автомобілі приїхав фараон.

І ніхто не зрозуміє, відки почалась історія.
І з жахом продавець листівок біблію згадав.
І упала бабуся з кошиком, і скрикнула:—чи скоро вже!—
І повалилась на тротуар в циліндрі туша зовсім без підстав.

Приїхали червоні автомобілі з огневими касками.
Саме виривались з широких вікон жахаючі язики.
І палахкотіли вигуки з потрясаючими павзками.
І згубились інтервали, такти і зв'язки.

Зашипіли, утворюючи хмари диму, координовані струмені.
Загуркотіли обвали камінні в льокалізованім огні.
І сусідили поруч кам'яниці, зосередковано задумані.
Гойдали повітрє вибухи і розтинались вигуки незграйні
і гучні.

Небо чорніло байдужими містеріями,
І суворо дивились зорі на упертість руїн.
Мінялись картини разючими серіями.
Місто приймало похапливо в порядних дозах асперін.

Все нові і нові надлітали вістники.
І губились зори за завісами хмар.
І здавалось — можна від напруження безнадійно тріснути.
І здавалось—душоплямою зостанеться на віки цей пожар.

„Пожар з вибухами“.
Poème spécial.

V.

За спиною гуркотіли модерні колесниці.
Було так приємно почувати незримий рух.
Відбивалися на повороті зафіксіровані спиці.
Був такий напружений центромійський дух.

Чорно-білі пари проходили інтимними образками.
Здалека жевріли сігаретки в незримих губах.
Газетяр з посильним на розі мінялись думками,
Не звернувши уваги на раптово-пролетівший птах.

Замислено-обайдужені поруч сидячать постаті.
Журно похитував блискучим чоботом нудьгуючий офіцер.
Груди тремтіли в невловимім сталевім лоскоті,
Самотно піячив обезближений з фонтаном сквер.

І нетреба було думати. І хотілось очи заплющити—
Щоб неодмовно з пікантною насолодою розплющить їх знов.
І хотілось всіх панн, всіх женщин на бульварі перемучити,
І так легко вливалось в груди між'ефірове вино.

Скавучали мотоцікли, описуючи метеорні лінії,
Уперто проганяв ломовика з дороги трамвай.
Дзижчали незримі кулі, вимагаючи відповідної опінії,
І було невидно—де початок гамору і де йому край.

Переливають огнями електричні реклями.
Метеорною зливою блиски вертілися скрізь.
Улиця виставила одверто всі—навіть найменші—плями,
Виставила своє горо, що не визнає прінціпіально сліз.

Куточок улиці з перпендікулярними шухлядами
На фоні сірих і суцільних-терасно кам'яниць,
Залитий електрикою, посіпувавсь од незвичайної астми
І перекидав фігурки, дзиги, вагончики—без границь.

І почувалась геніяльність в рухливій заведеній машині.
І був такий координований автономний рух.
Людські натовпи протискувались течіями в невичерпному плині.
Чуть, як десь в-середині колосальний молот бухка.

Трагично блищала загублена на тротуарі срібна монета.
І ніхто не помічав драми, страшної в своїй мікроскопичности.
Біля темної вітріни фетішіст опоезує корсет.
Шофер задрімав біля колон гігроскопично.

„Поема метеорних ліній“.

VI.

Ніч зітхала останніми каплями.
Прищулився шепочучий сад.
Тоскність спливала тінними плямами
І був такий закинутий фонтанний каскад.

Програм закінчується скрипичним соло.
Листки тріпотять на пюпітрах нот.
І був надмірно болючий затоскнений голос.
І був такий непотрібний на закінченні гавот.

Умірали всі блиски. Умірали всі мрії.
І був такий чужий і далекий садовий кафе-ресторан.
І здавалось—не прикрилить пташка, і серця не обігріє.
І здавались такими неприступними танучі силуети панн.

Юрба відпливає в електричні ворота.
Зостають такими мизерними перед'естрадні лавки.
Була такою прозаїчною і буденною турбота.
І було так шкода свята. І в серці плакали струмки.

Сивоволосий дід згадував про далеку молодість,
Механично офутляруючи передзначену віольончель.
Було видно на музикантах безпорадну стомленість,
І так нереально смутив за кіоском Ботічелі.

І здавалось, що покинув щось найдорожче в світі—
Там, де розгубилися звуки осінніх скрипок.
Озираючись на трамвай, мислиш про гогеновське Таїті,
І придивляєшся, ступаючи по тротуару, на тремтіння
далеких кропок.

Згадуєш, що завтра йти на лекцію англійської мови
Берліца.
Пройде зіма і кров за океани владною молодістю позве.
Те що було—зникло назавше і, безперечно, ніколи не
вернеться,
І без особливої жадности дивишся на вітріни кондітерських
і кафе.

Минають залюднені квартали, де безупинні огні і грюкоти,
І від мрій звисає на плечіх вже заморена голова.
І споминаєш якісь давно-чуті, ніжні, як голос русопанни,
плюскоти,
І споминаєш якісь теплі, щойно відзвучавші, слова.

„Осінні скрипки“.
Poème triste.

VII.

Вискочив. Загудів із ночі.
Осліпив очима електричний зір.
Збив душу з ритму. Блиснув. Засипав очі
Гуркочучий бензіновий звір.

Зник погасально в роговій темряві,
Оглянувши затурбовано сміливий слід.
І почали хитаться іскорки в незримій куряві,
І заспівало залізо, і загуділа мідь.

Вийшов гігант з привітаннєм рухливим окреслам.
Перед входом в палаючий сад здійняв капелюх.
Радісно усміхнувсь підфарбованим ціклам,
На один мент зблiднув, як пролітав над дахами дух.

Увійшов, розкланявшись позолоченому сфінксу.
Око зупинив на міліонах відблискувавших плям.
Кільки пар всміхнулось отиролєному принцеві
І в серці заблищали літери реклям.

Ворушились мигтливо заплямовані тротуари.
Таємно роззівлялись прірви тмяних вітрін—
І проходили під лихтарем зблідлі, пудровані пари,
І долітали несподівані галаси з усіх сторін.

Сіяло роздратовано огненне, вишукане море.
Зграйність злітала в душу монументальностями кам'яниць.
Звуки лоскотали, груди затоплювали теплі хутра
І хотілось випустити свою зарозумілість ниць.

Залітали далекі вигуки
В глибінь забожеволених душ.
І виривались оранжеві муки
Примарами з осоловілих туш.

Палила згага. Хотілось криги чи води.
І плакав хтось, що загубив свої сліди.

Сховав небосхил капелюховий бант.
І похитував стегнами розмережаний Гігант.

Бризкав звабливо блакитострумний фонтан
І манили в сад стрійні фігури панн.

Ніч розсипала непризнаваємий оксамит
І темним каштанам ще хотілось жить.

Остання стьожка прямувала до парку.
Самотно дрімав у пекарні турок.

Блідо й ніяково вечір рухливий погасав
І в повітрі гойдались аромати ріжних страв.

З-далека гнались запалені хустки.
Торохтіли, торохтіли, торохтіли візники.

Ледве, ледве сірени загудуть.
Зойків не чуть.

Заплітаються плутаються думки
мороженого пестливої руки

Ніжно тихо в-останнє зітхнуть
заснуть заснуть

Пляму червону на розі зачекать
спать спать

плач
ніч.

„Миколаївська - Хрещатик - В. Васильківська“.
Poème mystérieux.

VIII.

Хто сидить над блакитним столиком?
Він.
Огонь звалював бетонні сволоки
І крихкість камінних стін.

Хто станув в пітьмі над чорним кутом,
Схиливши до ніг невідомий стяг?
Прийду до нього, стиснувши душу жмутом —
Я.

Розсипайся, каменю,
Дрібненьким порохом, —
Всі колони з барельєфами зламаніи,
Леви подохли.

Фонтани розлились штучними озерами
Під деревами листними отемрених куп.
Червоний дракон пролетів над скверами
І на персах коханки з'явився струп.

Бризнули метеори жемчужними гірляндами
По простору слизькому скляних склеплінь.
І озвалось небо арабськими фоліантами,
І зворухнулась незнана тінь.

Множились думки ротаціонно-опопулярені, —
Мрії і пляни, льокалізовані міліонами бібліотек.
І хтось благав, що всі змагання — марні,
Що він до цього звик.

І піднімались мікроби над-звичайними стихіями,
І розтинавсь прокльон — без кінця і без меж.
Коли валились будови, населені містичними повіями,
Коли гонокок скочив і крикнув: я бентежний.

Плакали неслухняні постаті у лихтарних тінях,
Весна зомліло закінчувала свій ліловий семестр.
Улиці задихались в пекельних цокотіннях
І мотор викидав поеми в десять тисяч метрів.

Коли ж оглух колос з заплющеними очима
І мріяв про мяхкість випещених спин, —
Фокстерьєр спинився, пирхнув: — це ділема! —
І сховався між ботинками проходивших панн.

Мрії туманились далекими пароплавами,
Манили і плакали мініатюрністю огоньків, —
Але натовпи тиснули всестираючими лавами,
В душах розмережились газони оранжевих смітників.

Наївно гавкали цуцики
Біля стовбів афіш,
Гіпнотизували електричні гудзики
І замісць прани вживали гашіш.

Місяць пролазив стримано
За окреслення темних будов, —
Фізіономії були смертно скривлені,
А на тротуарах була кров.

І ніхто не знав, що це за містерія.
І в гарячім пульсі злилися віки.
І притуливсь до землі знищено в сквері я,
І всі виходи були заперті на замки.

Іхтіозаври в скажених рухах
Мстились за зневажений сон, —
І були страшенно розгнівані епохи,
І стежив за порядком полісмен.

„Змагання“.
Poème synthetique.

IX.

Ніччю темною — дим
І грюк.
Місто затремтіло. Заворушилось від бетонових мук
Потоком ревучо-злим.
Заторохтіло місто
Залізними колесами
Зашипіло від злісті
Резиновим експресом
Ніччю темною — багровий дим
Заволік небо покровом густим.

Стрійними рядами, стрійними рядами,
Сила жива,
Оланцюжена спільною метою,
Покриком натхненних душ,
Вигуком натхненної волі, —
Стрійними рядами сила жива олан —
Цюжена спільною метою.

Мчіть на вокзали, заким не рушив потяг,
Не ждіть світанку — замигтить сталь
Сонце освітлить інтуітивні здобутки, —
Спільна воля стихії диктує свій закон.
Світ захоплений мрією проститутки.
Отримує матеріальні форми сон.

Місто розкидає залізні акорди
Рукою сміливою стальних шляхів, —
Коли рушили до центру розворушені народи,
Коли високий дах, відбиваючись, горів.

І зливалися виї в потворні арії.
І співала криця розлютований романс,
І засвітились смолоскипно червоні тротуари,
І тремтів загинувшого погасаючий каданс.
Розміреними смілями, координованими досяганнями
Йшли натовпи пожарами до знакомої мети.
І зупинивсь індівідуум — на розі, прагнучий кохання,
І загуркотів камінь, і придавив: не ти.

Хто, хто ще закоханий в пожари,
У кого серце стискається, спостерігаючи дим?
Місто тремтить під залізними ударами.
Місто окутане покровом густим.

І коли настане ранок. І коли розійдуться хмари.
І коли оживе реально геніальний труп, —
Заворушаться в сяйві засліплюючі тротуари
І розпадеться безбільно віковічний струп.
Пароплави й експреси, регульовані волею,
Розмережать шляхами чорний спрут-централь,
І заквітнуть будови, винайдені координованою долею,
І закриє фільозоф книжку і зарішучить: це — спираль.

Загуділи всі сили і фрагменти
Потоком ревучо злим.
І затремтять бетонові постаменти,
І стане над містом дим.

„Дим і грюк“.
Poème social.

ЗМІСТ.

I. Poème philosophiqe 3
II. Poème éléctrique. 6
III. Poème objectif 10
IV. Poème spécial 13
V. Поема метеорних ліній 16
VI. Poème triste 19
VII. Poème mystérieux 21
VIII. Poème synthetique 25
IX. Poème social 28

МИХАЙЛО СЕМЕНКО.

Вийшли:

„П'єро задається“ — фрагменти. Інтимних поезій книга перша. Вересень 1918 р. В-во „Грунт“. Ціна 5 карбованців.

„Дев'ять поем“. Жовтень 1918 р. В-во „Сяйво“. Ціна 10 гривень.

Анонс:

„П'єро кохає“ — містерії. Інтимних поезій книга друга. Вийде на початку листопада 1918 року.

1429

Українська Книжкова Палата

Ціна 10 гривень.

Друкарня „Польський Друкарь“
у Київі В.-Володимирська 34.

ПЕРЕВІРЕНО
2012 РІК

ПРОВЕРЕНО — 89